

Ημερίδα
Βιοκλιματικό Σπίτι
στο πλαίσιο της
10^{ης} έκθεσης Κατασκευές και Πράσινη Δόμηση

07 Μαΐου 2011
HELLEXPO

Εισηγητής:

Γιώργος Βλάχος, Πρόεδρος ΣΑΤΕ

Θέμα:

Βιοκλιματική Δόμηση: Με το βλέμμα στο Μέλλον

Κυρίες και Κύριοι,

Ζούμε σε δίσεκτα έτη. Βιώνουμε όλοι - απ' οποιοδήποτε μετερίζι της παραγωγικής δράσης και αν βρισκόμαστε - πολλαπλά δύσκολες καταστάσεις. Σκέφτομαι, όμως, μήπως είναι αυτές που θα μας βοηθήσουν να ξεπεράσουμε νοοτροπίες και πρακτικές, οι οποίες μας οδήγησαν - κατά βάση - στην κρίση, η οποία οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι δεν είναι μόνο οικονομική.

Με αυτό ως σύντομο γενικό πρόλογο περνώ στο σημερινό θέμα. Θέμα πολλαπλά ενδιαφέρον, εξαιρετικά επίκαιρο και εν πολλοίς ελπιδοφόρο.

Όλα τα προηγούμενα χρόνια μετρούσαμε το επίπεδο της ανάπτυξης των κρατών και των πολιτών (όχι μόνο, αλλά κυρίως, στην Ελλάδα) από το μέγεθος της κατανάλωσης ενέργειας. Ο υψηλός λογαριασμός του ηλεκτρικού ρεύματος, υποδήλωνε την οικονομική ευμάρεια των νοικοκυριών, ενώ στη βιομηχανία και το εμπόριο περιέγραφε το μέγεθος των επιχειρήσεων. Ο δείκτης κατανάλωσης ενέργειας μεγεθυνόταν διαρκώς και αλόγιστα.

Μέσα από μια τέτοια πρακτική φτάσαμε στο σημείο, ο κτιριακός τομέας στην Ελλάδα, για παράδειγμα, να εμφανίζει εξαιρετικά υψηλή κατανάλωση ενέργειας, πολλαπλάσια πολλών άλλων κρατών, με σαφώς δυσμενέστερες κλιματολογικές συνθήκες. Δυο και τρεις φορές περισσότερα απ' ότι σκανδιναβικές χώρες, 1/3 περισσότερο από τις κλιματολογικά όμοιες Πορτογαλία και Ισπανία. Φτάσαμε στο σημείο να είμαστε σπάταλοι, σε ένα αγαθό για το οποίο η χώρα μας δεν χαρακτηρίζεται ούτε για την επάρκεια, ούτε και για την αυτάρκεια.

Σήμερα ο λογαριασμός είναι δυσβάσταχτος για όλους, ενώ τα αποθέματα των παραδοσιακών ενεργειακών πηγών είτε έχουν περιοριστεί σημαντικά, είτε επιβαρύνουν υπέρμετρα το περιβάλλον.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες διαμορφώνεται και εξαπλώνεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς η νέα αντίληψη: σήμερα, τα αναπτυγμένα κράτη ξεχωρίζουν από τον βαθμό εξοικονόμησης ενέργειας. Ο μικρότερος δυνατός λογαριασμός στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, είναι ο στόχος. Ο δραστικός περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης είναι σκοπός.

Απ' αυτή την άποψη η χώρα μας - οφείλουμε να υπογραμμίσουμε - έχει υψηλό δυναμικό για εξοικονόμηση ενέργειας. Με άλλα λόγια έχει πολλά να ωφεληθεί - περισσότερο από πολλά άλλα κράτη - επενδύοντας στην πράσινη ανάπτυξη.

Υπάρχει πεδίο ευρύ υιοθέτησης και εφαρμογής τεχνολογικών παρεμβάσεων, οι οποίες μπορούν να συνεισφέρουν καθοριστικά στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην μείωση των εκπομπών αέριων ρύπων του θερμοκηπίου εξασφαλίζοντας παράλληλα για τους πολίτες καλύτερες συνθήκες άνεσης στα κτίρια.

Η υιοθέτηση και εφαρμογή ωστόσο αυτών των πρακτικών, πέρα της ανάπτυξης του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου που ήδη δρομολογείται, προϋποθέτει τη συμμετοχή και συνεισφορά όλων των φορέων της αγοράς, οι οποίοι είναι και οι καθοριστικοί παράγοντες για τη βέλτιστη εφαρμογή αυτών των τεχνολογικών προτάσεων προς τους τελικούς καταναλωτές. Είναι αυτοί από τους οποίους σε σημαντικό βαθμό θα εξαρτηθεί η θετική ανταπόκριση των πολιτών προς τις τεχνολογικές προτάσεις και λύσεις που προσφέρονται.

Στο πλαίσιο αυτό οι τεχνικές και κατασκευαστικές εταιρίες καλούνται να διαδραματίσουν πρωτεύοντα ρόλο, καθώς μπορούν να συμβάλλουν στην ποιότητα και στις προδιαγραφές των χρησιμοποιούμενων υλικών, αναπτύσσοντας συγκεκριμένη τεχνογνωσία, η οποία θα διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα και ανταγωνιστικότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν, με γνώμονα την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση των αέριων ρύπων του θερμοκηπίου.

Στον ΣΑΤΕ έχουμε συζητήσει εκτενώς το θέμα. Πιστεύουμε πως οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις πρέπει να κινηθούν δραστήρια προς αυτή την κατεύθυνση.

Άλλωστε, έχουμε εισέλθει σε μια μακρά περίοδο κατά την οποία ούτε πολλά νέα έργα υποδομής προβλέπονται να γίνουν, ούτε νέες οικοδομές σε μεγάλο βαθμό θα κτίζονται. Με δυο λόγια βρισκόμαστε σε περίοδο συρρίκνωσης των εργασιών, με ότι αυτό συνεπάγεται στην επιβίωση των εταιρειών, αλλά και στην απασχόληση.

Υπάρχουν, ωστόσο, πάρα πολλά έργα υποδομής και ακόμη περισσότερες οικοδομές που έχουν διαπιστωμένη ανάγκη ουσιαστικής συντήρησης, εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης. Πρόκειται για έναν τεράστιο πλούτο της χώρας ο οποίος επ' ουδενί μπορεί να αφεθεί στην απαξίωση και εν τέλει στην κατάρρευση.

Ο κατασκευαστικός κόσμος δεν αρκεί να κτίζει νέα έργα, χρέος έχει και να συντηρεί τα υπάρχοντα, να διασφαλίζει την μακροβιότητά τους και μάλιστα συνεχώς σε καλύτερες και οικονομικότερες συνθήκες λειτουργίας. Η τεχνική και τεχνολογία εξελίσσονται, προσφέρουν νέες δυνατότητες οι οποίες και θα πρέπει να ενσωματώνονται στα υπάρχοντα έργα – δημόσια και ιδιωτικά.

Προεξάρχουσας σημασίας υπό αυτό το πρίσμα αποκτούν τα έργα ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Έργο άμεσης απόδοσης στην οικονομία της χώρας, αλλά και στην μικροοικονομία των ιδιοκτητών κτιρίων.

Με αυτό το σκεπτικό ο ΣΑΤΕ προσήλθε στον διάλογο που έγινε και συμφώνησε ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2010 με το υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, όπως, επίσης, με το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας [ΚΑΠΕ], να υποστηρίξει την ανάπτυξη του Προγράμματος "Πράσινη Γειτονιά", καλώντας τα μέλη του, να προσφέρουν την οικονομικότερη δυνατή προσφορά στα παρεχόμενα υλικά, συστήματα και υπηρεσίες, αλλά και συνεισφέροντας στην προβολή και διάδοση των αποτελεσμάτων αυτού του προγράμματος.

Ένα πρόγραμμα που, όπως είναι γνωστό, στοχεύει στο σχεδιασμό, ανάπτυξη, υλοποίηση και λειτουργία, κατ' αρχή δύο πράσινων αστικών ενοτήτων 'γειτονιάς', πιλοτικού χαρακτήρα, εκ των οποίων η μία θα παρουσιάζει 'σχεδόν μηδενικές εκπομπές', ενώ η άλλη θα παρουσιάζει 'χαμηλή –εξορθολογισμένη- ενεργειακή κατανάλωση με μειωμένες εκπομπές'. Και οι δύο γειτονιές που επιλέγηκαν από το ΥΠΕΚΑ, κατοικούνται από πολίτες χαμηλού εισοδήματος.

Σύμφωνα με τον γενικότερο σχεδιασμό του ΥΠΕΚΑ, θα πρέπει, κατά προτεραιότητα, να αναβαθμιστούν τα κτίρια αυτής της κατηγορίας των πολιτών, να ανακαινιστούν τα ενεργόβορα κτίρια του δημόσιου και να υποχρεωθούν οι μεγάλοι καταναλωτές των εμπορικών κτιρίων να εξοικονομήσουν ενέργεια, ώστε να αναβαθμιστεί το αστικό περιβάλλον.

Αυτές οι δράσεις αναβάθμισης του δομημένου περιβάλλοντος, θα προσφέρουν βελτίωση των καθημερινών συνθηκών άνεσης των κατοίκων της περιοχής αλλά και συνολική μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος, δημιουργώντας παράλληλα μεγάλο οικονομικό ενδιαφέρον στην κατασκευαστική κοινότητα, στην

βιομηχανία υλικών και συστημάτων, στους μελετητές και τους εγκαταστάτες και γενικότερα σε όσους δραστηριοποιούνται γύρω από τον κατασκευαστικό τομέα.

Μέσα από αυτή τη συμμετοχή θα επιδιωχθεί να μεταφερθεί η τεχνογνωσία και η εμπειρία σε περισσότερα μέλη του Συνδέσμου μας, αλλά και να διερευνηθούν – με πρακτικό τρόπο - οι δυνατότητες αξιοποίησης τους σε εθνικό επίπεδο προς όφελος τόσο του κοινωνικού συνόλου όσο και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων.

Οφείλω, πάντως, να επισημάνω ότι τόσο το συγκεκριμένο πιλοτικό πρόγραμμα, όσο και γενικότερα τα ζητήματα που τίθενται από μια συνολικότερη τέτοια προσπάθεια, θα πρέπει να μελετηθούν συστηματικά, να στηριχτούν νομοθετικά και κυρίως να απαλλαγούν από περιττές γραφειοκρατικές διαδικασίες. Η σταδιακή, αναμφισβήτητη, υιοθέτηση «πράσινων» αρχών δόμησης κτιρίων και η καλλιέργεια ενεργειακής συμπεριφοράς των χρηστών, επιβάλλει την ταυτόχρονη υιοθέτηση νέων υπηρεσιών και πρακτικών. Η μέθοδος fast track δεν μπορεί να είναι ...προνόμιο ολίγων και προερχομένων από το εξωτερικό. Δεν μπορεί να αφορά μόνο όσους χρειάζονται διαβατήριο για να εισέλθουν στην ελληνική αγορά. Θα πρέπει δικαίωμα σ' αυτή να έχουν και όσοι κινούνται εντός των συνόρων με μια απλή ...ταυτότητα, αναγνωριστική των ικανοτήτων και δυνατοτήτων τους να ανταποκριθούν σε έργα.

Από την άλλη πλευρά, οφείλω, επίσης, να επισημάνω ότι τα έργα αυτής της κατηγορίας απαιτούν την ανάπτυξη ενός ευρύτερου πλαισίου συνεργασίας μεταξύ του επαγγελματικού κλάδου και των φορέων σχεδιασμού ενεργειακής πολιτικής, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια στην επιλογή των δράσεων και τη μέγιστη προστιθέμενη αξία που μπορεί να αποφέρουν τα αποτελέσματα μιας τέτοιας προσπάθειας σε τοπικό, εθνικό αλλά και τεχνολογικό επίπεδο.

Είναι ανάγκη να κινητοποιηθούν οι φορείς της αγοράς στους επιμέρους τομείς της εμπορικής, τεχνολογικής και κατασκευαστικής δραστηριότητας του κτιριακού τομέα και να εμπεδώσουν στην πράξη ένα πνεύμα στενής συνεργασίας. Μόνο τότε θα διασφαλιστεί η επιτυχία και οι φορείς θα επωφεληθούν τόσο σε επίπεδο αναγνωρισιμότητας, μέσω της προβολής των υπηρεσιών και προϊόντων τους, όσο και σε επίπεδο τεχνολογικής εξέλιξης και κατασκευαστικής ικανότητας.

Η περιστολή της σπατάλης ενέργειας, δεν θα πρέπει να δώσει αφορμή για σπατάλη δυνάμεων του παραγωγικού δυναμικού της χώρας.

Σας ευχαριστώ.